

Lezen: Marcus 14:32-52

Lieve gemeente,

Wie is Jezus? En wie is Jezus echt?

Toen ik zocht naar schilderijen van het tafereel in Getsemané kwam ik een set tegen van inheemse afbeeldingen van Jezus. Een kunstenaar uit China, Kameroen, Amerika en India en een moderne kunstenaar uit - nog eens - China gaven een impressie van Jezus' worsteling in de tuin van de pijn. 4 gaven Hem inheemse gelaatsuitdrukkingen en plaatsten hem in een inheemse omgeving en 1 gaf er een moderne expressie aan. Ik laat ze jullie zien.

Allereerst een Chinese impressie

Dan één uit Kameroen

Vervolgens een Indiaanse versie

Eén uit India

En ten slotte die van een moderne kunstenaar.

Heel gevarieerd en het zou nog met een hele rij uit te breiden zijn.

Met een diversiteit aan stijlen en perspectieven en emoties. Elke kunstenaar heeft zich het verhaal van Jezus in de tuin van de pijn eigen gemaakt en er een eigen beeld van gegeven, mede gevormd door de omgeving en cultuur. Dat is verrijkend. Het laat zien wat we bewust of onbewust gebeurt als we dit indringende verhaal op ons laten inwerken. Als Jezus één van ons wordt en toch ook weer niet.

Wat dit tafereel uitzonderlijk maakt bij elke impressie is de intense houding van de bidder, de concentratie op Jezus en de lautheid van de leerlingen.

Jezus in de tuin van de pijn

1. De diep gewonde Bidder

2. Het intense gebed tot de Vader

1. Getsemané is een omsloten tuin aan de voet van de Olijfberg. Waarom gaat Jezus hier naar toe? Het was voor Hem te gevaarlijk om in de stad Jeruzalem te blijven. Jezus verbleef in Bethanië, 4 km. verderop bij Martha, Maria en Lazarus; maar Hij had ook een schuilplaats net buiten de stad. In Lucas 21: 37 staat: 'Overdag gaf Jezus onderricht in de tempel, maar 's avonds vertrok hij om de nacht door te brengen op de Olijfberg.' Olijfbomen gaven overdag een prettige schaduw en 's nachts een veilige beschutting. Een ideale plek om je terug te trekken en te bidden. Getsemané betekent 'olijfpers', daar waar olijven geperst worden tot ze breken en de olie te voorschijn komt. **Op deze plaats vindt de meest dramatische worsteling in de wereldgeschiedenis plaats.**

Op de laatste avond, nadat Jezus de paasmaaltijd heeft beëindigd, vertrekt de groep naar Getsemané. Het lag voor de hand dat men zou gaan slapen, maar Jezus geeft zijn leerlingen opdracht 'hier te zitten' en te waken. Jezus vraagt de leerlingen om wakker te blijven omdat Hij in gebed gaat. En dit gebed is geen afsluiting van de dag. Er staat iets op stapel.

Jezus brengt 3 leerlingen nog dichter bij zijn gebed dan de andere acht. Petrus, Jacobus en Johannes zijn de 3 kroongetuigen die vaker heel dicht bij bijzondere gebeurtenissen mogen zijn. Bij Marcus hoort je het verhaal van Petrus en je proeft het abnormale ervan: Jezus begon **onrustig** te worden en **angstig**. De gebruikte werkwoorden zijn sterk. Het Griekse woord dat vertaald is met 'onrustig' betekent eigenlijk 'verbaasd', 'ontzet'. Dat is opmerkelijk. In het Evangelie lezen we over vele situaties waarin Jezus was - vol spanning en emotie, maar waarin Jezus

onverstoorbaar was. Hier ziet hij iets, beseft hij iets waardoor de eeuwige Zoon van God compleet van zijn stuk raakt. Wat is dat?

Jezus is volgens de tekst ook 'angstig'. Dit Griekse werkwoord betekent 'bevangen door een gevoel van afschuw of ontzetting'. Denk je de situatie in van de reddingswerkers die de verongelukte bus met Belgische schoolkinderen in Zwitserland binnengingen. Ze hoorden kinderen jammeren en zagen de verminkingen, de puinhoop... Een afschuwelijk en verstikkend gevoel.

Dat is het gevoel dat Jezus hier heeft. En dat zegt Hij ook: 'Ik voel me dodelijk bedroefd'.

Ik las een uitleg van iemand die zei: Jezus' worsteling is uniek tussen de klassieke verhalen over de dood van vooraanstaande figuren - leiders die oog in oog met de dood stonden waren kalm en rustig. Jezus' worsteling is ook vrijwel uniek in de geschiedenis van de kerk. En dat is vreemd. We hebben veel waargebeurde verhalen over martelaren die om hun geloof gedood zijn. En het blijkt dat velen van hen hun dood kalmer tegemoet gingen dan Jezus. Hoe kan dat?

Waarom raakt Jezus zo heel erg van zijn stuk?

- Jezus wist dat Hij zou sterven en Hij koos daar vrijwillig voor, zo lezen we in vers 27 en 28; maar we lezen hier niet over angst voor de dood of het graf.
- Het verraad van Judas zal Hem veel verdriet hebben gedaan, maar ook dat speelt hier geen rol.
- De 11 leerlingen die zouden vluchten, het onrecht, de vernederingen: Jezus wist het en kon ermee omgaan.
- Ook de **eenzaamheid** van Getsemané (Pijnlijker dan ziekten als kanker of aids is het besef onverzorgd te zijn, niet gewild of eenzaam); die eenzaamheid brengt Jezus ter sprake en vraagt zijn leerlingen om bijstand te verlenen. Maar als ze in slaap vallen uit Hij geen teleurstellingen of beschuldigingen over dit punt.

Zijn **ontzetting** heeft alles te maken met het **gebed** en beide zijn betrokken op de gemeente van alle plaatsen en tijden voor wie Hij door het vuur gaat. Door de ogen van enkelen mag 'de schare die niemand tellen kan' toezien wanneer de Herder huivert voordat Hij geslagen wordt terwille van de schapen.

Jezus duikelt een gat in van ontzaglijk lijden. Hij sterft bijna van verdriet. Hij wil niet alleen gelaten worden: de drie moeten niet teruggaan naar de andere acht. Hij zegt: **blijf hier waken**. Tijdens het gebed moeten ze Jezus bijstaan door hun nabijheid en betrokkenheid. Zoals men waakt bij een stervende, zo moeten ze

waken bij een dodelijk bedroefde Heer Jezus.

Vanuit deze ontredding nadert Jezus tot God. Eerst gaat hij een klein eindje verder: enkele schreden. De drie kunnen horen wat Hij bidt. Lucas heeft het over een afstand van een steenworp (Lucas 22: 41) maar daarbij doelt hij op de afstand die Jezus zich verwijderde van de leerlingengroep als geheel. Lucas gaat voorbij aan het feit dat drie leerlingen het bidden van Jezus van veel dichtbij volgden. Marcus geeft als enige evangelist eerst een omschrijving van de inhoud van het gebed, vers 35, Jezus laat zich op de grond vallen en bidt 'dat dit uur zo mogelijk aan hem voorbij mocht gaan'. Wat is 'het uur'? Je kunt dit weergeven met 'de beslissende tijd'. Marcus en Johannes denken bij deze uitdrukking dan aan Jezus' uitlevering aan de zondaren en zijn terechtstelling door Joden en heidenen. Het is een soort technische term voor de uren van lijden die hier beginnen, zo'n anderhalve dag duren en eindigen met Jezus roep 'Vader in uw handen leg ik mijn geest'.

Na de omschrijving van het gebed volgen de kernwoorden in vers 36: 'Abba, Vader, voor u is alles mogelijk, neem deze beker van mij weg. Maar laat niet gebeuren wat ik wil, maar wat u wilt.' **Over welke beker heeft Jezus het?** Waar ziet Hij zo vreselijk tegenop, dat hij helemaal overspoeld wordt door dodelijke angst? Een antwoord op deze vraag vinden we in het OT. De profeten spreken over 'de beker van Gods toorn'. Dat is een beeld van de goddelijke gerechtigheid over het menselijke kwaad als samenballing, als collectivum verricht. De volken moeten deze beker gevuld met hun eigen zonden, zelf leegdrinken. Het gevolg is dat zij vanaf dat moment zullen worden verlaten, gehaat en vervloekt. **Deze beker, die voor de volken bedoeld was, wordt in Getsemané gepresenteerd aan Jezus.**

Jezus was gewend dat telkens als hij tot de Vader ging, de Geest hem doorademde met liefde en vreugde; onzichtbaar, maar reëel en krachtig voor zijn persoon en bediening.

In de tuin van Getsemané wendt Jezus zich tot zijn Vader en ziet hij alleen maar de toorn van God over zonde, onreinheid en vuilheid.

Om het wat te visualiseren: denk je eens in dat je een box voor je hebt, vol smerige stinkende vloeistof, vol vreselijke ziekten, aids, tyfus en vol rottend vlees. En denk je eens in: je wordt erin ondergedompeld, je drinkt het, ademt het in, je proeft het; dat komt dichtbij het beeld van de heilige Zoon van God die werd ondergedompeld in onze vuilheid van zonde en dood. Dat verwondt Jezus diep en maakt hem dodelijk bedroefd.

2. Wat doet Jezus in deze situatie? Hij bidt intens. Jezus huivert voor wat komt, omdat achter het geweld van de mensen de toorn van de Vader staat. God houdt van alles wat hij schiep. Hij ziet welke schade mensen elkaar aandoen, hoe mensen zichzelf beschadigen – ik las dat jaarlijks 5000 jongeren in Nederland zichzelf beschadigen – en God ziet de schade aan de schepping. God is boos op wie die schade toebrengt aan het volk en de wereld die hij zo lief heeft. Sommige mensen hebben een beeld van God, dat alleen maar lief en aardig is. Maar als je als ouders niet boos wordt als je kind gepest wordt, dan is er iets mis met je liefde voor je kind. Als God echt liefdevol en goed is, dan moet hij boos zijn op het kwaad – boos genoeg om er iets aan te doen en zich niet cynisch af te wenden. Daarom maakte God een plan ter verlossing en nam Jezus de uitvoer van het moeilijkste deel van dit plan voor zijn rekening. Hij neemt de schuld over, de vuilheid; hij draagt de straf in onze plaats. Jezus is niet bang voor Judas of het Sanhedrin, maar wel voor de bitterheid van Gods verlatenheid. Jezus wordt door de Vader uitgeleverd: Hij moet sterven. Dit is geen noodlot. Dan zou er geen gebed zijn of een bidden om kracht. Jezus weet dat niet Gods onvermogen, maar Gods wil hier de doorslag geeft. Gods vermogen is onbeperkt. Kiest God nu werkelijk het lijden van zijn geliefde zoon? **Daarom bidt Jezus.** Met die wil van de Vader zoekt Jezus contact en de zoon stelt zijn wil onder deze vaderlijke wil. Het is de zwaarte van de last, de bitterheid van onze zonde die hem zo lang doen worstelen in het gebed. En denk dan nog eens aan al die inheemse voorstellingen van deze gebedsworsteling. Jezus leven van ons leven..

Opvallend is dat Jezus door de heftige emoties van dat moment terugvalt op zijn moeders taal en God aanspreekt in het Aramees. Dat is Petrus opgevallen en Marcus bewaart dit trekje uit de vertelling, terwijl hij er meteen de vertaling bijzet: Abba betekend Vader of Pappa. Pappa, kan het ook anders? Zo bidt hij! Het slapen van de leerlingen is opvallend. Hun ogen vielen steeds dicht. Het verradt hun onvermogen om deze angsten met Jezus te delen. Waar heeft Jezus het over? Dat Jezus wakker ligt ook van hun zonden, beseffen ze daar niet. Ze kunnen niet één uur wachthouden op dit moment om Jezus te ondersteunen. Jezus brengt dit onder woorden met 'Kon je niet één uur waken'? Vooral Petrus wordt eraan herinnerd. Sprak hij geen grote woorden dat Jezus op hem kon rekenen?

Jezus zegt dan: men kan niet waken zonder ook zelf te bidden. Bidden om niet in beproeving/verzoeking te komen. Dit gebed was

al in het Onze Vader opgenomen. Om Jezus te kunnen volgen in zijn weg naar het kruis hebben we de steun van God nodig. Jezus zelf heeft gebed nodig. Hoeveel te meer de leerlingen. Het gaat bij Jezus om drie perioden van gebed. Bij de tweede terugkeer blijken de wakers weer in slaap gevallen. Bij de derde terugkeer blijkt de wacht te zijn afgelopen. Jezus zegt: het ogenblik / het Uur is gekomen waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de zondaars. Jezus ziet af van de hulp van de leerlingen en zal zijn weg alleen gaan. Zijn strijd om het aannemen van de beker is gestreden. Hij is bereid de weg van het Lam te gaan. Dankzij intens gebed.

Het is zover, zegt Jezus in vers 41. 'Het ogenblik is gekomen waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de zondaars.' Judas komt eraan met een groep soldaten om Jezus gevangen te nemen. Deze zin heeft nog een tweede betekenis. Het uitleveren in zondaarshanden is uit te leggen als God de Vader die nu wil dat zondaren zich zullen storten op de Zoon des mensen, hem zullen vastgrijpen of ze het nu beseffen of niet dat Hij de Zoon van God is, de Redder, de Bevrijder van zonde en vuilheid.

Ik vond geen Nederlandse Jezus. We hebben voldoende historisch besef en beelden hem - terecht - af als iemand uit het Midden-Oosten en in die omgeving. Toch mag Hij in onze geloofsbeleving best een inheemse kleur krijgen in het besef: wat Jezus deed in de tuin van de pijn, dat deed hij voor ons. Amen